

*Agnieszka Czajkowska**

KREDYTY GLOBALNE JAKO FORMA FINANSOWANIA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

1. WPROWADZENIE

Europejski Bank Inwestycyjny wspiera głównie projekty infrastrukturalne z zakresu energetyki i ochrony środowiska, a także małe i średnie przedsiębiorstwa. Jednym z instrumentów finansowych Grupy EBI są kredyty globalne dla sektora MSP.

Celem artykułu jest prezentacja zasad wykorzystania kredytów globalnych EBI przeznaczonych dla sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz wymagań instrumentów kredytowych EBI. Zakłada się, że finansowanie EBI jest uzupełnieniem istniejących instrumentów o charakterze preferencyjnych na poziomie unijnym i krajowym, które jest dostępne dla akceptowanych przez instytucje finansowe oraz banki partnerskie¹ – promotorów².

2. CHARAKTERYSTYKA EUROPEJSKIEGO BANKU INWESTYCYJNEGO JAKO KREDYTODAWCY

Europejski Bank Inwestycyjny jest autonomiczną instytucją Unii Europejskiej, powołaną w celu finansowania projektów inwestycyjnych, przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju UE. Działa na zasadzie banku publicznego, wspierającego realizację celów polityki Unii Europejskiej. EBI ma najwyższy rating

* Dr, Zakład Finansów Korporacji, Instytut Finansów, Bankowości i Ubezpieczeń, Uniwersytet Łódzki.

¹ Instytucjami finansowymi oraz bankami partnerskimi EBI są: Bankowy Fundusz Leasingowy S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Ochrony Środowiska S.A., Bank PeKaO S.A., BRE Bank S.A., BRE Leasing Sp. z o. o., Dexia Kommunalkreditbank Polska S.A., Europejski Fundusz Leasingowy, Fortis Bank Polska S.A., BNP Paribas Fortis, Fortis Lease Polska Sp. z o. o., Kredyt Bank S.A., Millennium Leasing Sp. z o. o., Nordea Bank Polska S.A., PeKaO Leasing Sp. z o. o., PKO Bank Polski, Raiffeisen Leasing Polska S.A., VB Leasing Polska S.A.

² Typowymi promotorami są: instytuty badawcze, wielkie korporacje, firmy typu *start-up* i *spin-off*, instytuty badawcze oraz przedsiębiorstwa różnej wielkości, o różnej strukturze własności.

kredytowy (AAA) i jest w stanie pozyskać wiele funduszy na rynkach finansowych na możliwie najlepszych warunkach³. EBI jest bankiem międzynarodowym, który podpisuje z polskimi bankami umowy, zgodnie z którymi udziela im pożyczek na dokładnie określoną działalność kredytową⁴. Bank ten współpracuje z instytucjami międzynarodowymi i regionalnymi, w tym z Bankiem Światowym, Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Międzyamerykańskim Bankiem Rozwoju, Afrykańskim Bankiem Rozwoju oraz Azjatyckim Bankiem Rozwoju⁵.

Celem EBI jest ułatwienie dostępu do finansowania dla MSP na lepszych warunkach finansowych przez: intensyfikację współpracy z sektorem bankowym, rozwój nowych produktów oraz wzmocnienie współpracy w ramach Grupy EBI (EBI i EFI⁶)⁷. Kredyty Europejskiego Banku Inwestycyjnego najczęściej są postrzegane jako źródło finansowania dużych inwestycji o charakterze infrastrukturalnym, takich jak budowa autostrad czy oczyszczalni ścieków. Tymczasem mali i średni przedsiębiorcy mogą również być beneficjentami tych kredytów⁸.

Misją Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest wspomaganie integracji, zrównoważonego rozwoju oraz spójności gospodarczej i społecznej państw członkowskich UE poprzez finansowanie uzasadnionych inwestycji. Od 1990 r. EBI podpisał w Polsce umowy kredytowe opiewające na kwotę 23,5 mld EUR, z czego około 3,4 mld EUR przeznaczone zostało na wsparcie projektów realizowanych przez sektor MSP i władze lokalne⁹.

Jednym ze strategicznych priorytetów Grupy EBI jest wspieranie innowacji w ramach inicjatywy Innowacje 2010 (i2i). EBI podpisał już umowy kredytowe w ramach oferty przeznaczonej na tę inicjatywę w wysokości 50 mld EUR, a na bieżącą dekadę – na kwotę 34,7 mld EUR¹⁰. Bank, aby wzmocnić swoje dofinansowanie na ten cel, opracował zestaw instrumentów kredytowych, które mogą

³ Przewodnik finansowania projektów w ramach Europejskich Platform Technologicznych – Instrumenty finansowania Komisji Europejskiej i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Inicjatywa Innowacje, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych, Bruksela 2010, s. 4.

⁴ Z. Dobosiewicz, *Bankowość*, PWE, Warszawa 2011, s. 50.

⁵ E. Ambukita, K. Munyama, *Międzynarodowe instytucje finansowe w Polsce w okresie transformacji*, Wyższa Szkoła Komunikacji i Zarządzania, Poznań 2002, s. 223–224.

⁶ Częścią Grupy EBI jest Europejski Fundusz Inwestycyjny, który inwestuje w innowacyjne firmy za pośrednictwem funduszy kapitału ryzyka. EFI może sprostać potrzebom finansowym MSP poprzez udzielanie poręczeń i operacje kapitału ryzyka.

⁷ M. Messori, *New initiatives from EIB Group for SME financing*, EIB Office in Romania Bucharest, 22. April 2010, s. 3.

⁸ N. Kacprzak, *Kredyty Europejskiego Banku Inwestycyjnego*, Biznes Platforma, <http://www.biznesplatfor-ma.com.pl>, aktualizacja: 4.11.2010.

⁹ *EBI przeznaczy 50 mln EUR na projekty z sektora MSP realizowane w Polsce*, Europejski Bank Inwestycyjny, <http://www.eib.org>, aktualizacja: 16.03.2010.

¹⁰ *Przewodnik finansowania projektów...*, s. 4.

być dostosowane do konkretnych potrzeb projektów i ich promotorów. Chcąc zwiększyć dostępność finansowania długoterminowego dla polskich MSP i mikrofirm, EBI ściśle współpracuje z instytucjami finansowymi o ugruntowanej pozycji i doświadczeniu na rynku lokalnym w zakresie świadczenia usług na rzecz MSP poprzez dobrze rozwiniętą sieć oddziałów.

Polska współpracuje z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym od 1992 r., szczególnie intensywnie po przystąpieniu do UE w maju 2004 r. Systematycznie rośnie wolumen udzielonych kredytów – obecnie wynosi on 25,6 mld EUR, z czego 7,3 mld EUR przypada na lata 2008–2009. Kredyty oferowane przez EBI charakteryzują się bardzo konkurencyjnymi warunkami finansowymi i stanowią jedno z najatrakcyjniejszych źródeł pozyskiwania finansowania dłużnego¹¹.

3. OFERTA KREDYTOWA EUROPEJSKIEGO BANKU INWESTYCYJNEGO

Kredyty EBI dzielą się na dwie podstawowe grupy, wyodrębnione w zależności od wartości inwestycji. Są to kredyty indywidualne i globalne.

Kredyty indywidualne – finansujące projekty o wartości przekraczającej 25 mln EUR, które są udzielane ostatecznym beneficjentom bezpośrednio przez **EBI**. Z przedstawicielami Banku w Luksemburgu negocjowana jest wysokość raty (stopa oprocentowania może być stała lub zmienna) i warunki spłaty kredytu (najczęściej w półrocznych lub rocznych odstępach). Bank finansuje zwykle do 50% wartości projektu. W przypadku, gdy inwestycja jest dotowana z funduszy strukturalnych, łączne dofinansowanie (fundusze strukturalne oraz **kredyty EBI**) nie może przekroczyć 90% wartości inwestycji.

Kredyty globalne (ang. *Credit Lines, EIB Global Loans*)¹² – linie kredytowe finansujące inwestycje o wartości 40 tys.–25 mln EUR są udzielane za pośrednictwem tzw. **banków partnerskich EBI**. Wkład EBI nie może przekroczyć 12,5 mln EUR, gdyż maksymalne dofinansowanie inwestycji wynosi 50%. Kiedy projekt jest współfinansowany z funduszy strukturalnych, łączne dofinansowanie może osiągnąć wysokość maksymalnie 90% wartości projektu. **Beneficjentami kredytów globalnych są najczęściej małe i średnie przedsiębiorstwa, które stopę oprocentowania kredytu, a także warunki jego spłaty negocjują z przedstawicielami banków partnerskich. Okres kredytowania to najczęściej 5–12 lat.**

Kredyty globalne to tymczasowe linie kredytowe otwierane w bankach lub innych instytucjach finansowych, działających na skalę europejską, krajową lub

¹¹ Polska podpisała umowę kredytową z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Ministerstwo Finansów, www.mf.gov.pl, aktualizacja: 14.10.2010.

¹² Mechanizm globalnego kredytu został opracowany przez Bank Światowy.

regionalną. Pośrednicy wykorzystują wpływy z kredytów globalnych do finansowania (zgodnie z kryteriami EBI) projektów sektora produkcyjnego, realizowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa oraz projektów infrastruktury, promowanych głównie przez instytucje lokalne¹³.

Przedstawiciele banków partnerskich w Polsce twierdzą, że **kredyty EBI** cieszyły się dotychczas sporym zainteresowaniem sektora MSP. Nie zmienia to jednak faktu, że Polska – na tle innych państw członkowskich UE – pod względem wartości **kredytów z Banku Inwestycyjnego** dla sektora MSP nie wypada najlepiej. Wyprzedzają nas nawet mniejsze kraje, m.in. Czechy i Słowacja¹⁴. Oprócz niedostatecznej polityki informacyjnej, przyczyną takiego stanu rzeczy może być kwotowa bariera dostępności kredytu. Dla niewielkich firm minimalny próg wartości inwestycji (40 tys. EUR) to wciąż zbyt dużo. **Europejski Bank Inwestycyjny** planuje liberalizację swojej polityki kredytowej i zamierza rozszerzyć ofertę kredytową także dla mikroprzedsiębiorstw¹⁵.

Europejski Bank Inwestycyjny udziela pomocy finansowej akceptowanym przez banki partnerom, którzy promują kwalifikujące się projekty. Metoda finansowania określa kryteria oceny akceptowalności przez banki, natomiast kwalifikowalność koncentruje się wyłącznie na danym projekcie, a zatem jest niezależna od struktury prawnej i finansowej. Podstawowymi wymogami, których spełnienie jest niezbędne do otrzymania kredytu EBI są: kwalifikowalność (zgodność projektu z priorytetami i politykami UE, jego żywotność – rentowność ekonomiczna i wykonalność techniczna) oraz akceptowalność przez banki. Zawiera również wykaz alternatywnych metod finansowania w wypadku niespełnienia warunków otrzymania kredytu EBI¹⁶.

4. PRZEZNACZENIE KREDYTÓW GLOBALNYCH

Kredyty EBI dla małych i średnich przedsiębiorstw są przeznaczone na inwestycje w środki trwałe lub kapitał pracujący długoterminowy, mogą obejmować nowe projekty lub modernizacje, a także rozbudowy istniejących mocy produkcyjnych podmiotów działających w takich sektorach, jak: przetwórstwo, agrobiznes, hotelarstwo, turystyka, oszczędzanie energii, środowisko naturalne, budownictwo, handel, usługi¹⁷. Prawie wszystkie sektory są kwalifikowane (z wyjątkiem firm związanych z obroną, hazardem, hodowlą zwierząt

¹³ *Zrównoważona rewitalizacja miast*, Europejski Bank Inwestycyjny, s. 8, <http://www.eib.org>, aktualizacja: 2.12.2005.

¹⁴ N. K a c p r z a k, *op. cit.*

¹⁵ *Na ratunek – kredyt EBI*, Doradca EU, <http://doradca-ue.pl>, aktualizacja 15.06.2009.

¹⁶ *Przewodnik finansowania projektów...*, s. 7.

¹⁷ B. B e r n a ś, *Finanse międzynarodowe*, PWN, Warszawa 2006, s. 75–76.

do celów doświadczalnych i naukowych), jeśli nie są zgodne z „Konwencją Rady Europy o ochronie zwierząt kręgowych wykorzystywanych do celów doświadczalnych i innych celów naukowych”. Wykluczone są również działania, w przypadku których nie można złagodzić ich wpływu na środowisko lub zrównoważyć działalności w etycznie lub moralnie kontrowersyjnych sektorach, takich jak klonowanie człowieka, czysta spekulacja nieruchomościami i kredytami konsumenckimi¹⁸.

EBI udostępnia środki pieniężne bankom komercyjnym w celu wsparcia akcji kredytowej dla małych i średnich firm – zapewnia fundusze i umożliwia preferencyjne warunki. Wszystkie niezależne MSP z 27 państw członkowskich UE są uprawnione do korzystania z kredytów globalnych. Są z nich finansowane wszystkie wydatki warunkujące rozwój firm, takie jak¹⁹:

- inwestycje rzeczowe, tj. zakup maszyn i urządzeń (zakupy gruntów są wykluczone, chyba że są one niezbędne do realizacji projektu, zaś zakup ziemi rolnej jest całkowicie wykluczony);
- wartości niematerialne i prawne inwestycji, przede wszystkim wydatki związane z badaniami i rozwojem (R & D), tworzeniem lub przejmowaniem sieci dystrybucji na rynkach krajowych lub innych w UE, przejęcie lub zakup patentów, wykupienie firmy w celu zabezpieczenia działalności gospodarczej (na koszty związane z przejęciem nie więcej niż 1 mln EUR).

5. PROCEDURY KREDYTOWANIA

Kredyty globalne są przeznaczone na finansowanie małych projektów, realizowanych na ogół przez małe i średnie przedsiębiorstwa. W wypadku projektów spełniających kryteria kwalifikacyjne inicjatywy i2i, do finansowania w formie kredytów globalnych kwalifikują się promotorzy o różnej wielkości i różnej strukturze własności²⁰.

MSP kierują swoje wnioski kredytowe do banków komercyjnych, które otrzymały linię kredytową z EBI. Należy jednak podkreślić, że bank partnerski, rozpatrujący wniosek, podejmuje niezależną decyzję, czy udzielić kredytu, czy też odmówić kredytowania²¹. Pośrednik finansowy bierze na siebie ryzyko kredytowe związane z działalnością beneficjentów końcowych i jest odpowiedzialny za identyfikację klientów, ocenę ich wniosków kredytowych, wypłaty środków,

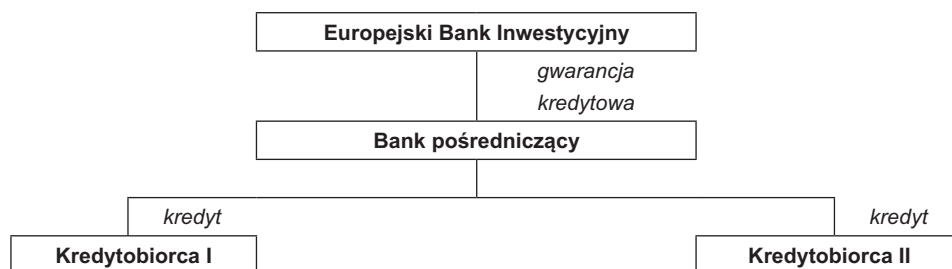
¹⁸ *Financing your investment loans: EIB loans for SMEs*, European Investment Bank, <http://www.eib.org>, aktualizacja: 21.02.2011.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Przewodnik finansowania projektów...*, s. 10.

²¹ *Financing your investment loans...*

a także monitorowanie dochodów i zwrotu²². Podmioty i sposób finansowania kredytem globalnym przedstawiono na schemacie 1.

Schemat 1. Mechanizm udzielania kredytu globalnego

Źródło: opracowanie własne.

Procedura oceny EBI może trwać od 6 tygodni do 18 miesięcy, w zależności od zakresu projektu, stopnia skomplikowania operacji i efektywności procesu oceny ze strony EBI i projektu promotora²³.

Kredyt EBI może być wykorzystany w transzach w zależności od potrzeb kredytobiorcy. Zazwyczaj finansowany obiekt jest gotowy do użycia w ciągu dwóch do trzech lat. Wpłaty następują w krótkim czasie – od 10 do 15 dni od chwili żądania płatności kolejnej transzy. Terminy, warunki spłaty i profil amortyzacji każdej transzy mogą być wybrane przez kredytobiorcę w momencie wypłaty, co ułatwia aktywne zarządzanie finansami. Decyzje w sprawie terminu oraz wybór waluty, terminów i formuł naliczania oprocentowania pozostają otwarte i kredytobiorca podejmuje je w chwili wnioskowania o kolejną płatność²⁴.

6. KORZYŚCI DLA MSP Z WYKORZYSTANIA KREDYTÓW EBI

Oferta EBI jest korzystna przede wszystkim dlatego, że są to kredyty inwestycyjne o oprocentowaniu niższym o 2–3 p.p. niż w bankach komercyjnych. Oferta może być atrakcyjna dla tych firm, które mają problem z pozyskaniem środków na inwestycje dotowane z funduszy europejskich²⁵.

²² *Evaluation of SME Global Loans in the Enlarged Union – Synthesis Report*, Prepared by Operations Evaluation C. Thomson, M. Bianchi, External Consultants: A. von Bodelschwingh, Bodelschwingh Wirtschaftsberatung Harvey Susser Capital Representatives Ltd., June 2005, s. 5.

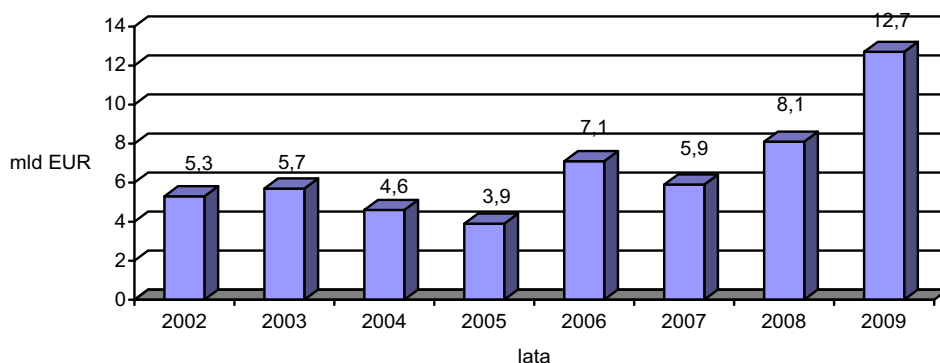
²³ *Project Financing of Small and Medium Enterprises Global South Lending of EIB – European Investment Bank*, N. W. Knoll-Dornhoff, Secy.-General (incumbent), W.U.S. World Union of Small and Medium Enterprises under Foundation, Budapest, 12th May 2009, s. 8, <http://www.scribd.com>.

²⁴ *Ibidem*, s. 9.

²⁵ *Na ratunek...*

EBI wymaga od banków partnerskich, aby kredytując MSP na korzystnych warunkach angażowały równoważną kwotę z własnych środków. Kiedy bank partnerski EBI decyduje po rozpatrzeniu wniosku o udzieleniu kredytu dla konkretnego podmiotu, jest zobowiązany zapewnić korzystne warunki finansowe w porównaniu do standardowego kredytu. Na każde euro udostępnione z EBI bank partnera jest zobowiązany zaoferować co najmniej dwa euro dla małych i średnich przedsiębiorstw, dlatego też tworzy się efekt dźwigni²⁶.

Kluczowymi priorytetami EBI są wspieranie MSP oraz udzielanie kredytów globalnych²⁷. Linie kredytowe podpisane z pośrednikami na rzecz sektora MSP w latach 2002–2009 przedstawiono na wykresie 1.

Wykres 1. Kredyty globalne EBI dla sektora MSP w latach 2002–2009

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Sprawozdanie z działalności i raport na temat odpowiedzialności korporacyjnej*, Sprawozdanie Roczne 2009, cz. 1: Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego, s. 12; M. Messori, *New initiatives from EIB Group for SME financing*, EIB Office in Romania Bucharest, 22. April 2010, s. 2.

W 2009 r. poziom wsparcia dla sektora MSP ze strony EBI przekroczył założenia określone w unijnym planie naprawczym, zgodnie z którym Bank był zobowiązany do zwiększenia wsparcia udzielanego w latach 2008–2011 z dotychczasowych 5 mld EUR do średnio 7,5 mld EUR rocznie. W 2008 r. kwota kredytów wzrosła do ponad 8 mld EUR, a w 2009 r. wartość umów kredytowych zawartych przez EBI osiągnęła aż 12,7 mld EUR (o 57% więcej niż przed rokiem). Łączna wartość umów podpisanych w latach 2008–2009 wyniosła 20,8 mld EUR, co oznacza, że Bank realizuje zgodnie z planem założenia przyjęte w 2008 r. na spotkaniu Rady ds. Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN) w Nicei, które przewidywały udzielenie w latach 2008–2011 kredytów dla MSP

²⁶ *Financing your investment loans...*

²⁷ M. Messori, *op. cit.*, s. 2.

w wysokości 30 mld EUR. Wcześniej EBI wprowadził bardziej przejrzyste zasady ułatwiające udzielanie kredytów dla MSP za pośrednictwem banków partnerskich, a w 2009 r. wdrożył na szeroką skalę nową strategię dla sektora MSP oraz kontynuował dynamiczne rozszerzanie działalności kredytowej. Współpraca Banku z pośrednikami pozwoliła również na zwiększenie zasięgu działania: w 2008 r. umowy kredytowe zostały podpisane z podmiotami w 16 krajach, a w 2009 r. – w 24 z 27 państw członkowskich. Dzięki temu pozyskano wielu nowych partnerów, co przyczyni się do zapewnienia powszechnej dostępności do wsparcia dla sektora MSP. W 2010 r., oprócz zwiększonego wsparcia dla MSP, pojawiły się także nowe produkty opracowane przez EBI i jego podmiot zależny, Europejski Fundusz Inwestycyjny, które pozwolą zaspokoić specyficzne potrzeby tego sektora²⁸.

Dzięki współpracy z pośrednikami w 24 państwach członkowskich Bank dotarł do ponad 50 tys. MSP w całej Unii. Większy wzrost wsparcia dla sektora MSP zaobserwowano w nowych państwach członkowskich, w których małe przedsiębiorstwa najsilniej odczuły skutki kryzysu. Wartość umów kredytowych wyniosła tam 2,1 mld EUR, co oznacza niemal podwojenie wysokości linii kredytowych w porównaniu z 2008 r. W odpowiedzi na problemy z płynnością finansową, z którymi borykają się małe i średnie przedsiębiorstwa, wprowadzono udoskonalenia produktów finansowych dla MSP²⁹.

Ponadto EBI, w porozumieniu z europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Grupą Banku Światowego, realizuje wspólny plan działania, którego celem jest zwiększenie wsparcia dla sektora MSP w Europie Środkowej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej ze strony międzynarodowych instytucji finansowych. Inicjatywa ta (wymagająca ścisłego współdziałania z lokalnymi bankami partnerskimi) została zapoczątkowana w lutym 2009 r., a do końca tego samego roku EBI przyjął wobec pośredników w regionie zobowiązania na sumę 10,5 mld EUR³⁰.

W 2010 r. Europejski Bank Inwestycyjny udzielił przez pośredników finansowych kredytu Bankowi Gospodarstwa Krajowego w wysokości 50 mln EUR. Operacja ta miała służyć wsparciu sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz władz lokalnych w Polsce. Środki zostały przeznaczone na sfinansowanie mniejszych projektów należących do takich obszarów, jak: przemysł, środowisko, energetyka, opieka zdrowotna, gospodarka i usługi oparte na edukacji oraz wiedzy, w tym turystyka³¹.

²⁸ *Sprawozdanie z działalności i raport na temat odpowiedzialności korporacyjnej*, Sprawozdanie roczne 2009, cz. 1: Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego, s. 7–8, 11.

²⁹ *Ibidem*, s. 11–12.

³⁰ *Ibidem*, s. 12.

³¹ *EBI przeznaczy 50 mln EUR...*

7. PODSUMOWANIE

Działania podejmowane przez EBI na rzecz mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw przynoszą tzw. „efekt mnożnika”, ponieważ Bank zobowiązuje wszystkich pośredników finansowych do udzielania kredytów z ich własnych środków w wysokości co najmniej równej kredytom finansowanym przez EBI.

Kredyty globalne EBI, przekazywane na korzystnych warunkach, w nieprzychylnym gospodarczo okresie ułatwią małym i średnim przedsiębiorstwom dostęp do długoterminowego finansowania, pozwalającego zwiększyć ich wydajność i konkurencyjność, a także wdrożyć priorytetowe projekty infrastrukturalne.

LITERATURA

- Ambukita E., Munyama K., *Międzynarodowe instytucje finansowe w Polsce w okresie transformacji*, Wyższa Szkoła Komunikacji i Zarządzania, Poznań 2002.
- Bernaś B., *Finanse międzynarodowe*, PWN, Warszawa 2006.
- Dobosiewicz Z., *Bankowość*, PWE, Warszawa 2011.
- EBI przeznaczy 50 mln EUR na projekty z sektora MŚP realizowane w Polsce, Europejski Bank Inwestycyjny, <http://www.eib.org>, aktualizacja: 16.03.2010.
- Evaluation of SME Global Loans in the Enlarged Union – Synthesis Report*, Prepared by Operations Evaluation C. Thomson, M. Bianchi, External Consultants: A. von Bodelschwingh, Bodelschwingh Wirtschaftsberatung Harvey Susser Capital Representatives Ltd., June 2005.
- Financing your investment loans: EIB loans for SMEs*, European Investment Bank, <http://www.eib.org>, aktualizacja: 21.02.2011.
- Kacprzak N., *Kredyty Europejskiego Banku Inwestycyjnego*, Biznes Platforma, <http://www.biznesplatfor-ma.com.pl>, aktualizacja: 4.11.2010.
- Messori M., *New initiatives from EIB Group for SME financing*, EIB Office in Romania Bucharest, 22. April, 2010.
- Na ratunek – kredyt EBI*, Doradca EU, <http://doradca-ue.pl>, aktualizacja 15.06.2009.
- Polska podpisała umowę kredytową z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym*, Ministerstwo Finansów, www.mf.gov.pl, aktualizacja: 14.10.2010.
- Project Financing of Small and Medium Enterprises Global South Lending of EIB – European Investment Bank*, N. W. Knoll-Dornhoff, Secy.-General (incumbent), W.U.S. World Union of Small and Medium Enterprises under Foundation, Budapest, 12th May 2009, <http://www.scribd.com>.
- Przewodnik finansowania projektów w ramach Europejskich Platform Technologicznych – Instrumenty finansowania Komisji Europejskiej i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Inicjatywa Innowacje*, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych, Bruksela 2010.
- Sprawozdanie z działalności i raport na temat odpowiedzialności korporacyjnej*, Sprawozdanie roczne 2009, cz. 1: Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego.
- Zrównoważona rewitalizacja miast*, Europejski Bank Inwestycyjny, <http://www.eib.org>, aktualizacja: 2.12.2005.

*Agnieszka Czajkowska***GLOBAL LOANS AS A FORM OF FINANCING
SMALL AND MEDIUM SIZED ENTERPRISES**

(Summary)

The article presents global loans as a form of a preferential financing of innovative projects of micro-, small and medium sized enterprises. These loans are provided by the European Investment Bank and others banks or financial institutions – EIB partners. In addition, were presented purposes or principles of global lending, as well as their importance for the SME sector during the period of the recovery from the crisis.